

รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ครั้งที่ 1
ของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงคมนาคม

ส่วนที่ 1 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในปีงบประมาณ 2561 คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงคมนาคม ได้ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนบูรณาการที่สำคัญประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงคมนาคม ผลการตรวจสอบและประเมินผลสรุปได้ดังนี้

1. แผนงานบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

ภายใต้แผนงานบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม ดำเนินกิจกรรมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่หน้าตัดแม่น้ำในการระบายน้ำและเพิ่มพื้นที่ในการเก็บน้ำต้นทุน แก้ไขปัญหาความตื้นเขินของร่องน้ำและช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัย กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานไว้ดังนี้

-ตัวชี้วัดผลผลิต

“ดำเนินการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำภายในประเทศ จำนวน 20 ร่องน้ำ มีปริมาณวัสดุขุดลอกรวมทั้งสิ้น 2,933,800 ลูกบาศก์เมตร”

-ตัวชี้วัดผลลัพธ์

“มีพื้นที่หน้าตัดของแม่น้ำเพิ่มขึ้นเพื่อการระบายน้ำและการเก็บน้ำต้นทุน”

จากการตรวจสอบ พบว่า ผลการดำเนินการเมื่อเปรียบเทียบกับแผน มีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับดีมาก 10 รายการ ระดับพอใช้ 10 รายการ และมีผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดผลผลิต และผลลัพธ์อยู่ในระดับดีมาก มีผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินโครงการ เช่น มีแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการเกษตร ทำให้ประชาชนสามารถเพาะปลูกได้เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดคั้นกันน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรและตะกอนดินจากการขุดลอกเป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ดีสำหรับการเพาะปลูกพืช ประชาชนในพื้นที่มีการรวมกลุ่มเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น ความต้องการในการขุดลอก มีการทำงานร่วมกันของส่วนราชการกับภาคประชาชน ช่วยเพิ่มพื้นที่ในการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นต้น ซึ่งในการดำเนินการได้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีการกำหนดแผนงานวิธีการดำเนินงาน มีกลไกรายงานผลต่อผู้บริหาร และมีการวางกลไกการติดตามแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน/การทุจริตไว้อย่างเหมาะสม อีกทั้งผู้มีส่วนได้เสีย/ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ เช่น มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารก่อนเริ่ม ระหว่าง และหลังดำเนินโครงการ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย/ประชาชนได้ให้ข้อมูล เข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ รวมทั้งนำเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสีย/ประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจมากที่สุดเท่าที่ทำได้ เป็นต้น

ความยั่งยืนของโครงการ พบว่าการขุดลอกและบำรุงรักษาแม่น้ำ/ลำน้ำ เป็นการรักษาลำน้ำให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ ช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำต่าง ๆ และกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ทำให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ทำการเกษตร ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ

โครงการ สำหรับความยั่งยืนของโครงการเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหากเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันดูแลรักษาสภาพแม่น้ำ/ลำน้ำ ไม่ให้มีการพังทลายของคันดิน กำจัดวัชพืชที่เกิดขึ้นกีดขวางการไหลของน้ำ ก็จะช่วยป้องกันไม่ให้น้ำเกิดการตื่นขึ้นหรือมีสิ่งกีดขวางทางน้ำ

ในการดำเนินโครงการพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ

1. การดำเนินการขุดลอก ควรทิ้งวัสดุที่ได้จากการขุดลอกห่างจากทางน้ำเป็นระยะทางไกลพอสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้วัสดุที่ขุดลอกไหลกลับมาสู่ร่องน้ำได้อีก จากการตรวจสอบ พบว่า เมื่อดำเนินการขุดลอกผู้รับจ้างได้นำวัสดุที่ทำการขุดลอกกองไว้สองฝั่งแม่น้ำ/ลำน้ำ เนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งวัสดุขุดลอกไปทิ้ง เมื่อเวลาผ่านไปวัสดุที่กองไว้สองฝั่งลำน้ำเกิดการพังทลายลงสู่แม่น้ำ/ลำน้ำ ทำให้เกิดการตื่นขึ้น สำหรับค่าใช้จ่ายในการขนส่งวัสดุที่ได้จากการขุดลอกไปทิ้งนั้น ในการตั้งงบประมาณ กรมเจ้าท่าคำนวณต้นทุนของการทิ้งดินหรือการจัดการวัสดุที่ได้จากการขุดลอกไว้ด้วยแต่ไม่ได้รับการพิจารณาจัดสรรค่าใช้จ่ายดังกล่าว เพื่อให้โครงการเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ควรสนับสนุนจัดสรรงบประมาณสำหรับการขนส่งวัสดุขุดลอกเพื่อนำไปทิ้งให้ห่างไกลจากบริเวณพื้นที่ขุดลอก ซึ่งจะช่วยป้องกันการพังทลายของคันดินริมตลิ่ง

2. ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณ ทำให้กรมเจ้าท่าดำเนินการขุดลอกได้เพียงบางจุด ไม่สามารถดำเนินการขุดลอกได้ตลอดลำน้ำ ซึ่งการขุดลอกต้นน้ำและปลายน้ำที่ไม่สัมพันธ์กันอาจเกิดน้ำท่วมหรือเกิดการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่ได้ เห็นควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินการขุดลอกได้ตลอดลำน้ำ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ได้ อีกทั้งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนมีน้ำทำการเกษตรอย่างเพียงพอ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ทรายที่ได้จากการขุดลอกโดยปกติสามารถดำเนินการได้ 3 วิธี ได้แก่ 1. ขาย 2. ใช้ในกิจการสาธารณประโยชน์ และ 3. ใช้เป็นคันกั้นน้ำ ในบางโอกาส พบว่า ไม่มีผู้ประสงค์ที่จะซื้อหรือนำไปใช้ในกิจการสาธารณประโยชน์ เช่น วัด โรงเรียน และชุมชน แต่วัด โรงเรียน และชุมชนดังกล่าวก็ไม่มีค่าใช้จ่ายในการขนย้าย ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณที่มีการขุดลอก การไหลกลับสู่ลำน้ำและพืชผลการเกษตร ปัญหานี้หากได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายในการขนย้ายก็จะทำให้ปัญหานี้หมดไป

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง

- งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขุดลอก กรมเจ้าท่าได้รับจัดสรรงบประมาณในราคาต่อหน่วย (ลูกบาศก์เมตร) ต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็นและส่วนราชการอื่น

- การขาดแคลนบุคลากรทั้งในส่วนของจำนวนและคุณภาพในการควบคุมงานขุดลอกของกรมเจ้าท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเวลาดำเนินการและมีจำนวนโครงการหลายแห่งเพื่อให้ทันกับฤดูน้ำหลากฤดูแล้ง

3. ข้อเสนอแนะต่อผู้รับผิดชอบโครงการ

- ปัจจัยความสำเร็จของงานที่สำคัญก็คือการทำงานร่วมกับชุมชน ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในพื้นที่และผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งปรากฏว่า กรมเจ้าท่าได้ดำเนินการเรื่องนี้เป็นอย่างดีและสามารถใช้เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินโครงการของกระทรวงคมนาคม

2. แผนงานบูรณาการการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559

ภายใต้แผนงานบูรณาการการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคมดำเนินกิจกรรมตรวจตราเพื่อสนับสนุนการจัดการปัญหาแรงงาน ต่างด้าวและการค้ามนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อกำกับดูแลการขนส่งทางน้ำและสนับสนุนการจัดการปัญหา แรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ไว้ดังนี้

-ตัวชี้วัดผลผลิต

“จำนวนครั้งของการออกตรวจตราเรือประมงและผู้ทำการในเรือประมงเพื่อสนับสนุน การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์”

-ตัวชี้วัดผลลัพธ์

“ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดในการรองรับการจัดการ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ร้อยละ 80”

จากการตรวจสอบ พบว่า ผลการดำเนินการเมื่อเปรียบเทียบกับแผน มีระดับความสำเร็จอยู่ใน ระดับดี ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดผลผลิต และผลลัพธ์อยู่ในระดับดีมาก มีผลกระทบ ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ เช่น ทำให้ไม่ถูกกีดกันทางการค้า แรงงานประมงได้รับความคุ้มครอง ซึ่งใน การดำเนินการได้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินโครงการ มีการกำหนดแผนงานวิธีการดำเนินงาน มีกลไกรายงานผลต่อผู้บริหาร อีกทั้งผู้มีส่วนได้เสีย/ประชาชนมีการร่วมมือ โดยจัดให้มีรูปแบบการดำเนินงาน ในลักษณะร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความยั่งยืนของโครงการ พบว่า การดำเนินการตรวจเรือเป็นภารกิจของกรมเจ้าท่าที่ต้องปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๕๘๑ โดย ตรวจเรือได้ทุกลำที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ทราบว่าได้มีการละเมิดต่อข้อบังคับในพระราชบัญญัติ หรือไม่ เช่น การตรวจตราการอนุญาตให้ลงทำการในเรือของคนประจำเรือและแรงงานที่ลงทำการในเรือ รวมถึงการตรวจสอบความปลอดภัยของตัวเรือและอุปกรณ์ความปลอดภัยภายในเรือ เป็นต้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมเจ้าท่าเข้าร่วมดำเนินบูรณาการการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ มีการกิจ ตรวจเรือ โดยทำการตรวจเรือตามกฎหมายที่กำหนดให้กรมเจ้าท่ารับผิดชอบ ในกรณีมีการตรวจตราจับกุม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในเรือประมงนั้น กรมเจ้าท่าเป็นหน่วยงานสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับเรือ บุคลากรประจำเรือ เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ปัจจุบันภารกิจนี้ยังคงดำเนินการต่อไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ภารกิจของกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม คือ การกำกับดูแลการขนส่งทางน้ำให้สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยมีส่วนในการสนับสนุนการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ค่อนข้างน้อย สิ่งที่กรมเจ้าท่าได้ดำเนินการมาโดยตลอดเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ การสนับสนุนข้อมูลของเรือ และบุคลากร ประจำเรือเท่านั้น ดังนั้น การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นในเรือประมง ผู้ที่มี บทบาทสำคัญน่าจะเป็นกระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงาน ตรวจคนเข้าเมือง

1.2 การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ในกิจการประมง ควรมีความชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานรอง หน่วยงานใดเป็นเพียงหน่วยงานสนับสนุน

1.3 เห็นเป็นการสมควรจัดตั้งหน่วยงาน (Matrix Organization) ที่รับผิดชอบเรื่องนี้ขึ้นโดยตรง และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมอบอำนาจตามกฎหมายในอำนาจหน้าที่ของตนให้กับหน่วยงานนี้ (เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ถูกส่งมาทำงานที่ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออกเกิดความพะว้าพะวังในการทำงาน)

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง

ทีมตรวจร่วมซึ่งเป็นความร่วมมือของหลายส่วนราชการตามแผนงานบูรณาการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ มีปัญหาเกี่ยวกับแต่ละส่วนราชการมีกฎหมายหลักของหน่วยงานเอง ซึ่งยังมีความซ้ำซ้อนและช่องโหว่ สมควรให้มีการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้

3. ข้อเสนอแนะต่อผู้รับผิดชอบโครงการ

การดำเนินการในเรื่องนี้ ควรมีการประสานงานและวางแผนงานร่วมกันของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบอย่างทั่วถึง